

N:o 8.

Ank. till Riksdagens kansli den 21 februari 1889, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3,
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t
med begäran om utfärdande af förbud för statens jern-
vägspersonal att idka handelsrörelse.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, n:o 132, har herr *C. J. Jakobson*, med hvilken sig förenat herr Johan Ericsson i Norrby, föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes förståndiga statens jernvägstrafikstyrelse att utfärda förbud för alla vid statens jernvägar anstälde personer att idka någon slags handelsrörelse, af hvad namn och beskaffenhet det än vore.

Såsom skäl för denna framställning har motionären i hufvudsak anført följande: Vid statens jernvägar hade förekommit och förekomme fortfarande inom flera stationssambällen, att de vid jernvägen anstälde personer ända ner till banvaktarne idkade handel med ved, virke, spanmål och hvarje-handa specerier m. m., mångenstädes af så omfattande art, att bredvid varande »enskilde affärsmän», som af sådan handel skulle uppehålla sig och sin familj, deraf lede betänklig skada. Att de »enskilde affärsmännen» i konkurrensen med dessa tjänstemän deraf skulle i betydlig grad lida men och på sina ställen duka under, vore helt naturligt. Så t. ex. egde desse

senare, till lättnad för sina affärer, stora förmåner, som den enskilde saknade, såsom tillfällen att nära nog när som helst kostnadsfritt resa till stad och annan plats för behöfliga uppköp m. m., än vid inträffade tjensteärenden, än på fribiljett, ej allenast för sig utan äfven för öfriga medlemmar inom familjen. Att så väl sjelfva jernvägstrafiken som ock tjenstemännens åligganden kunde af denna deras handelsverksamhet blifva utsatt för att taga skada, och under sådana förhållanden denna verksamhet vore osund och i öfrigt förhatlig, ansåge motionären icke kunna bestridas. Så hade också vid enskilda jernvägar af giltig anledning dylik tjenstemännens verksamhet förbjudits; och efter särskild anmälan till statens jernvägstrafikstyrelse hade också sådant förbud i enstaka fall utfärdats. Men som intet allmänt förbud funnes för sådan handelsverksamhet, vore ju rättelse möjlig att vinna endast i speciella fall.

För bedömande af befogenheten af motionärens framställning har utskottet förskaffat sig upplysningar om de angående ifrågavarande förhållanden nu gällande föreskrifter och dervid inhemtat:

1:o) att kongl. styrelsen för statens jernvägstrafik uti *circulär den 24 januari 1868 angående kommissionärskaps utöfvande af stationstjenstemännen* föreskrifvit, bland annat, följande:

»1:o. Utan kongl. styrelsens tillstånd får stationstjensteman icke af enskilde mottaga uppdrag som kommissionär för spedition af gods, som ankommit på jernväg till stationen för att vidare befordras eller som efter hand aflemnas vid stationen för att sedan befordras med bantåg. Trafikant, som vill anlita stationstjensteman som kommissionär, bör derföre till kongl. styrelsen ingifva en ansökan om medgifvande för tjenstemannen att dylikt uppdrag mottaga. Har det redan blifvit en stationstjensteman i allmänhet medgifvet att utföra kommissioner, skall tjenstemannen med ett skriftligt intyg af hvarje trafikant, för hvilken han ombesörjer spedition, kunna styrka att sådant sker på trafikantens begäran.

2:o. För gods, som sålunda i kommissionsväg af stationstjensteman emottages för att afsändas antingen med formän eller å jernväg, erlägges, såvidt årsackord icke är uppgjordt mellan trafikanten och tjenstemannen, en efter centnertalet beräknad speditjonsafgift, som dock icke får bestämmas högre än till ett öre per centner, och vid mindre sändningar en minimi-

afgift, hvilken ej får öfverstiga tio öre. Denna uppbörd specificeras i en särskild journal och må tills vidare såsom kommissionsarfvode tillfalla stations-tjenstemannen.

4:o. All brevexling rörande uppdrag af ifrågavarande slag skall vid stationen förvaras, för att på anfordran förevisas vederbörande trafikdirektör, kontrollör eller högre myndighet».

2:o) att kongl. trafikstyrelsen genom *circulär den 28 februari 1872* vidare förordnat:

»Då det är nödvändigt att statens jernvägstrafiks tjenstemän och betjente icke uppträda som trafikanter å stambanorna på sådant sätt, att deras intressen med afseende å en skyndsam befordran af transportföremål möjligen kan komma i strid med andra trafikanters;

då icke en skymt af sannolikhet får förefinnas dertill, att tjenstepersonalen, med begagnande af sin ställning vid stambanorna, skulle kunna i eget intresse låta andra trafikanters fördelar eftersättas; och då det fall redan inträffat, som praktiskt visar olämpligheten deraf, att tjenstepersonal drifver sådan handel, som betingar transport å jernväg,

så vill styrelsen härigenom och med stöd af den i § 35 af gällande instruktion henne gifna befogenhet föreskrifva, att tjensteman och betjente vid statens jernvägstrafik icke må, utan styrelsens särskilda tillåtelse, drifva sådan handel, som har varutransporter å jernväg för deras räkning till följd».

3:o) att uti det vid statens jernvägar gällande, af styrelsen för jernvägstrafiken *den 26 januari 1877 fastställda tjenstgöringsreglemente* i 1 kap. 6 § 1 mom. påbjudes:

»En hvar, som af styrelsen blifvit till befattning vid statens jernvägstrafik antagen, skall tjenstgöra när och hvar helst han dertill beordras och får icke åtaga sig annat uppdrag, så framt ej styrelsen anser det kunna utföras utan hinder för hans tjensteutföring vid statens jernvägstrafik».

och 4:o) att *instruktionen för stationsföreståndare vid statens jernvägar* uti § 11 bestämmer:

»Handel, som har varutransporter å jernvägen till följd, får icke utan styrelsens särskilda tillåtelse idkas af jernvägens tjenstemän och betjente».

Då, så vidt utskottet kan bedöma, genom de sålunda meddelade föreskrifterna i ämnet den verksamhet, de vid statens jernvägar anställde tjänstemän och betjente kunna uti nu anmärkta hänseendet utöfva, blifvit omgärdad med nödiga och väl afpassade begränsningar, och då ytterligare inskränningar uti den af motionären afsedda riktningen skulle, efter utskottets åsigt, utgöra ett otjenligt ingripande uti näringsfriheten, helst derigenom skulle beredas den vid statens jernvägar anställda personal en sämre ställning än hvad personalen vid enskildes jernvägar eger, får utskottet, som icke har kännedom om några sådana olägenheter, som de af motionären angifna, hemställa,

att motionen icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1889.

På utskottets vägnar:

Gustaf Berg.
